

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ

Анотація. Розглянуто організацію та аналіз процесу банківського кредитування. Доведено, що принципи організації банківського кредитування становлять головний елемент системи кредитування, оскільки вони відображають сутність і зміст кредиту та вимоги об'єктивних економічних законів.

Аннотация. Рассмотрены организация и анализ процесса банковского кредитования. Доказано, что принципы организации банковского кредитования составляют главный элемент системы кредитования, поскольку они показывают сущность и содержание кредита и требуемый объективных экономических законов.

Annotation. Organization and analysis of the process of the bank crediting are considered. Principles of organization of the bank crediting are proved to make the staple of the system of crediting, as they show the essence and content of credit and requirements of objective economic laws.

Ключові слова: банківська установа, кредитування, кредитоспроможність, кредитні операції, позичальник.

Банківський кредит – необхідний інструмент стимулювання народного господарства, без якого не можуть успішно працювати товаровиробники. У сучасних умовах необхідно навчитися як на макро-, так і на мікрорівні, правильно й ефективно використовувати банківський кредит в інтересах розвитку національної економіки України.

Актуальність вивчення процесу організації та проведення аналізу банківського кредитування поширюється все більше. Цінність даних досліджень визначається тим, що вони дозволяють розглянути суть, процес та правила кредитування, підвищити кредитоспроможність підприємств, понизити рівень кредитного ризику, що сприятиме розширенню сфери банківського кредитування реального сектору і тим самим стабільності економіки і банківської системи країни [1, с. 176].

Питанням банківського кредитування присвячені праці відомих вчених: Остапця А. В., Крупки М. І., Скаска О. І., Лагутіна В. Д., Тарасюка І. Ю., Васюренка О. В., А. Мороза та ін. [2, 3 – 6].

Метою статті є розгляд та дослідження основних етапів організації процесу банківського кредитування та видів методик оцінки кредитоспроможності позичальника та шляхи їх вдосконалення.

Технології надання кредитів відрізняються залежно від професійної діяльності банку, його спеціалізації. Кожен банк обирає для себе свою методику оцінки кредитоспроможності та правила оформлення та підготовку укладення кредитного договору. Організація кредитних взаємовідносин банку і клієнтів визначається багатьма факторами, що включають стратегію і тактику банку, кваліфікацію банківських працівників, розмір статутного та власного капіталу, кредитну політику банку тощо [1].

У цілому в банківській практиці виділяють такі етапи організації процесу кредитування:

1. Подання заявки клієнтом за спеціальною формою. На цьому етапі оцінюються сильні й слабкі сторони майбутнього позичальника та об'єкта кредитування. Крім заявки, клієнт має подати такі документи: анкета позичальника, копії установчих документів, копію статуту, документи, що стосуються забезпечення кредиту, кредитна історія.

2. Вивчення кредитоспроможності клієнта. При цьому аналіз кредитної заявки клієнта та його кредитоспроможності базується на використанні різних джерел інформації, серед яких:

матеріали, отримані безпосередньо від позичальника;

матеріали, що знаходяться в архіві і базі даних самого банку;

відомості, отримані від кредиторів, покупців і постачальників позичальника та інших зовнішніх джерел.

Важливе значення мають архіви банку. Якщо клієнт вже отримував кредит у цьому банку, то в архіві містяться відомості про можливі затримки в погашенні боргу або інші порушення.

3. Розробка умов процесу кредитування, підготовці й укладанні кредитного договору, графік погашення кредиту відповідно до строків оборотності того виду капіталу, на формування якого видається позика.

Після досягнення згоди за всіма питаннями підписується кредитний договір.

4. Після підписання кредитної угоди працівник кредитного відділу оформляє бухгалтерські документи, які містять вказівки щодо відкриття позичкового рахунку та видачі кредиту.

5. Етап процесу банківського кредитування полягає в поверненні кредиту разом з відсотками [4].

Визначення кредитоспроможності позичальника банком – це комплексна якісна оцінка, результат аналізу, в ході якого накопичується необхідна для прийняття рішення інформація. Зважаючи на ці відомості, банк приймає рішення про можливість та умови надання кредиту (доцільність продовження кредитних відносин або їх припинення).

Оцінка якості потенційного позичальника є одним із важливих етапів процесу кредитування.

Існують п'ять методів оцінки кредитоспроможності:

порівнянь;

групувань;

коефіцієнтів;
рейтингових оцінок.

Тільки на підставі результатів ретельної аналітичної роботи банк робить висновки про здатність клієнта повертати борги та вирішує видавати або не видавати кредит [6].

Аналізуючи проблеми банківського кредитування в Україні видно, що банківська система України потребує значного реформування, спрямованого на здешевлення кредитів, їх доступності, економічно обґрунтованих кредитних ставках, вдосконалення законодавчої бази, переймання досвіду іноземних держав (так, у Японії ставка за банківський кредит становить 7 – 8 %, у Росії – 12,36 – 12,81 % тощо). Отже, Україна потребує значних реформ, як у банківській системі, так і у фінансовому секторі в цілому.

Отже, для ефективного розвитку кредитної діяльності банкам України, необхідно:

- 1) удосконалити регулятивну базу, в тому числі закони, котрі захищають права кредиторів;
- 2) збільшення кількості фінансових коефіцієнтів;
- 3) автоматизувати процес вивчення кредитної історії позичальника;
- 4) упровадити оцінку ділових якостей керівника його досвід та дієспроможність;
- 5) незалежні аудиторські перевірки позичальника;
- 6) прогнозування показників прибутку та процентну значущість роботи підприємства у майбутньому.

У статті були розглянуті основні правила процесу організації банківського кредитування та методики оцінки кредитоспроможності позичальника та виявлені перспективи подальшого розвитку та шляхи вдосконалення.

Наук. керівн. Жуков В. В.

Література: 1. Тарасюк І. Ю. Оцінка кредитоспроможності позичальника: зарубіжний та вітчизняний досвід / І. Ю. Тарасюк // Регіональні перспективи. – 2003. – № 2–3. – С. 104–105. 2. Лагутін В. Кредитування: теорія і практика : підручник / В. Лагутін. – К. : Т-во "Знання", КОО, 2000. – 215 с. 3. Остапець А. В. Банківська система України: стан і проблема розвитку : монографія / А. В. Остапець // Фінанси України. – 2000. – № 7. – С. 108–112. 4. Мороз А. Банківські операції : підручник / А. Мороз, М. Савлук, М. Пуховкіна. – К. : КНЕУ, 2002. – 476 с. 5. Крупка М. І. Стратегія управління процесом кредитування реального сектору економіки / М. І. Крупка, О. І. Скаско // Фінанси України – 2003. – № 7. – С. 108–112. 6. Васюренко О. Ціна кредитних ресурсів як ключова складова системи управління кредитним ризиком / О. Васюренко, В. Подчесова // Банківська справа. – 2008. – № 1. – С. 28–34. 7. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.